جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی

بسمه تعالی

راهنما و استانداردهای مراکز برگزاری آزمون صلاحیت بالینی
دوره دکترای پزشکی عمومی

در اجرای ماده ۵ آیین نامه ارزیابی صلاحیت بالینی دانش آموختگان دوره دکترای پزشکی عمومی، به منظور ارزشیابی و اعتباربخشی مراکز برگزارکننده آزمون، حداقل شرایط و استانداردهای لازم برای برگزاری آزمون صلاحیت بالینی به شرح زیر تعیین می گردد.

مدت اعتبار مجوز هر مرکز بر حسب نظر کمیته ارزشیابی و اعتباربخشی هیات ممتحنه پزشکی عمومی تعیین می شود. در اولین دوره برگزاری آزمون، مراکز منتخب برای برگزاری دو دوره آزمون مجوز خواهند داشت. تمدید مجوز بر اساس نتایج ارزشیابی برگزاری آزمون در دو دوره مذکور و اعتباربخشی این مراکز صورت می گیرد.

ماده ۱: مراکز برگزاری آزمون صلاحیت بالینی باید وابسته به دانشگاهی باشد که استانداردهای کالبدی آموزش دوره دکترای پزشکی عمومی را داشته باشند.

ماده ۲: مراکز مهارتهای بالینی دانشگاههای علوم پزشکی در صورت وجود امکانات و تجهیزات لازم (مطابق با ماده ۱۰ این آیین نامه)، و در اختیار داشتن محل مناسب برای برگزاری آزمون (مطابق با ماده ۱۱ این آیین نامه) و مراعات سازوکارهای مندرج در سایر مواد می توانند به عنوان مرکز برگزاری آزمون صلاحجیت بالینی مورد ارزیابی و اعتباربخشی قرار گیرند.

ماده ۳: دانشگاههای هر منطقه برای ارزیابی صلاحیت بالینی کارورزان پزشکی شاغل به تحصیل باید "تفاهم نامه همکاری بین دانشگاهی در ارزیابی و تایید صلاحیت بالینی " را امضا و یک نسخه آنرا به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی ارسال نمایند. نظارت عالی بر آزمون های صلاحیت بالینی نیز بر عهده هیات ممتحنه مرکزی آزمون صلاحیت بالینی در دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی است.
تبصره ۱- لازم است لیست مراکز مسوول برگزاری آزمون در هر منطقه در توافقنامه همکاری مشخص گردد.
تبصره ۲- دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی موظف است پس از اعتباربخشی و تایید صلاحیت مراکز، فهرست مراکز معتبر را همراه با متن تفاهم نامه همکاری بین دانشگاهی هر منطقه درزمینه ارزیابی و تایید صلاحیت بالینی کارورزان و دانش آموختگان پزشکی عمومی بر روی سایت دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی اعلام نماید.

ماده ۴: کمیته منطقه ای برنامه ریزی و نظارت بر آزمون صلاحیت بالینی به ریاست معاون آموزشی دانشگاه مرکز منطقه آمایشی، تشکیل می شود. اعضای این کمیته شامل معاونین آموزشی دانشگاههای مستقر در منطقه (یا نمایندگان تام الاختیار ایشان) و روسای دانشکده های پزشکی منطقه آمایشی است.

ماده ۵: کمیته برنامه ریزی و نظارت بر آزمون صلاحیت بالینی وظیفه تعیین خطوط کلی برگزاری آزمون شامل: تعیین اعضای کمیته علمی آزمون، جمع آوری و سازمان دهی پیشنهادات واصله و نظارت بر کلیه امور مرتبط با فرآیند سازماندهی، اجرا و رسیدگی به اعتراضات، و همچنین ارائه گزارش به دبیرخانه پزشکی عمومی را عهده دار می باشد.

ماده ۶: کمیته علمی آزمون صلاحیت بالینی در هر منطقه آمایشی متشکل از مسئولان برگزاری آزمون در دانشگاههای برگزار کننده مستقر در منطقه، روسای مراکز مهارتهای بالینی دانشگاههای برگزارکننده آزمون، منتخبی از اعضای هیات علمی در رشته های تخصصی بیماریهای داخلی، کودکان، جراحی عمومی، زنان و زایمان، پزشکی اجتماعی ، طب اورژانس و روانپزشکی (حداقل ۲ نفر از هر رشته) و حداقل یک نفر از هر یک از سایر رشته های آموزشی مرحله کارآموزی (اخلاق پزشکی، رادیولوژی، بیماریهای عفونی، قلب، اعصاب، پوست، ارتوپدی، اورولوژی، چشم، گوش وحلق و بینی) از اعضای هیات علمی دانشگاه برگزارکننده و دانشگاههای تحت پوشش ارزیابی صلاحیت بالینی باید مشخص گردند.

تبصره ۱- حداقل ۵۰ درصد اعضای کمیته علمی طراحی آزمون از دانشگاههای مجری انتخاب می شوند. در مورد انتخاب بقیه اعضا از بین اعضای هیات علمی سایر دانشگاه های تحت پوشش بر حسب تفاهمنامه فیمابین اقدام می شود.

تبصره ۲- مدت زمان فعالیت اعضای کمیته علمی یک سال است. انتخاب مجدد اعضا بلامانع می باشد.

تبصره ۳- تعیین ترکیب اعضا به گونه ای که عضویت کلیه گروه های آموزشی را تضمین نماید، برعهده مسئول برگزاری آزمون می باشد. این امر بایستی حسب مورد از طریق هماهنگی با دانشگاه های تحت پوشش در منطقه صورت گیرد.

ماده ۷- وظایف اصلی کمیته علمی به شرح زیر است:

- همکاری با هیات ممتحنه آزمون صلاحیت بالینی برای تهیه الگوی فرایند تصمیم گیری و اجرای آزمون آسکی
- همکاری با هیات ممتحنه آزمون صلاحیت بالینی در تعیین اهداف کلی ایستگاه ها وتهیه جدول پیشنهادی مشخصات هر آزمون و ارائه آن به کمیته اجرایی برگزاری آزمون
- همکاری با هیات ممتحنه آزمون صلاحیت بالینی در ایجاد بانک سوال/ ایستگاه و تدوین سناریوها
- طراحی ایستگاه های آزمون
- نظارت بر برگزاری آزمون
- شفاف سازی نحوه اجرا با تعیین پرسنل مورد نیاز
- انتخاب مشاهده گر، بیمار نما، : اجرایی
- تهیه لیست وسایل مورد لزوم
- تهیه دستورالعمل چیدمان ایستگاهها
- تایید نهایی جدول مشخصات آزمون در هر بار اجرا، ارائه شده توسط کمیته اجرایی (به عهده رییس این کمیته می باشد.)
- برگزاری راندهای قبل از اجرا (در صورت لزوم) با مشارکت منتخبی از اعضای هیات علمی در رشته های تخصصی دارای ایستگاه / سوال در آزمون
- نظارت فنی و کارشناسی، و تهیه گزارش نحوه اجرای آزمون جهت ارائه به هیات ممتحنه مرکزی آزمون صلاحیت بالینی
- مشارکت در تعیین نتیجه نهایی آزمون و تایید صلاحیت بالینی شرکت کنندگان در آزمون (بر اساس تبصره ماده ۴ آئین نامه ارزیابی صلاحیت بالینی پایان دوره دکترای پزشکی عمومی)

تبصره: در صورت تعدد مراکز برگزاری آزمون در یک منطقه آمایشی، کمیته منطقه ای می تواند نسبت به تشکیل کمیته های علمی در دانشگاههای مجری و تفویض برخی از وظایف به کمیته های دانشگاهی اقدام نماید. در هر حال، نظارت علمی بر حسن اجرای آزمون در منطقه بر عهده کمیته علمی منطقه ای است.

ماده۸: کمیته اجرایی بایستی حداقل یک ماه قبل از برگزاری هر آزمون در دانشگاه مجری تشکیل شود. لازم است کمیته اجرایی آزمون شامل مسئول برگزاری آزمون(به عنوان رئیس کمیته)، مدیر مرکز مهارتهای بالینی دانشگاه برگزارکننده آزمون، حداقل ۴ نفر عضو هیات علمی ازگروههای آموزشی که حداقل یکی از آنها عضو کمیته علمی آزمون (موضوع ماده۶) باشد و کارشناسان منتخب مرکز مهارت ها و یا دانشکده پزشکی تشکیل گردد.

ماده ۹: وظایف کمیته اجرایی در سه مرحله پیش آزمون، حین آزمون و بعد از آن به شرح زیر است:

۱- مرحله پیش آزمون

- بررسی زمان و مکان برگزاری آزمون و تایید آن همراه با کلیه اقدامات مرتبط با اطلاع رسانی پیرامون آن.
- تهیه جدول دقیق مشخصات آزمون و اخذ تایید نهایی از رئیس کمیته علمی و طراحی آزمون
- تقسیم وظایف و پایش مستمر فعالیت ها به صورت روزانه، هفتگی و نهایی(قبل از آزمون)
- جمع آوری کلیه سناریوها بر اساس جدول ویژه مشخصات آزمون
- کنترل کلیه سناریوها جهت بررسی میزان دستیابی به اهداف اختصاصی ایستگاه ها از نظر عملیاتی و امکان پذیر بودن (چنانچه اجرای عملیاتی ایستگاه با هرگونه مداخله و تغییر در نحوه اجرا امکان پذیر نباشد، با کسب اجازه از رییس کمیته علمی تغییرات صورت خواهد گرفت.)
- تهیه فهرست های عملیاتی شامل پرسنل مورد نیاز برای همکاری همراه با ذکر ویژگی های مورد لزوم
- تهیه فهرست های تجهیزات غیر مصرفی و مصرفی مورد لزوم همراه با ذکر ویژگی و تعداد
- تعیین همکاران مجری آزمون و وظایف هر کدام بر اساس فهرست
- تهیه و جمع آوری کلیه تجهیزات مورد لزوم(مصرفی و غیر مصرفی و وسایل پذیرایی) بر اساس فهرست
- تدوین برنامه زمانی، نحوه گردش و جریان کلی فرایند برگزاری آزمون
- اطلاع رسانی و اخذ لیست دانشجویان جهت تقسیم بندی گروه ها و تهیه کارت شناسایی
- تقسیم وظایف نهایی پرسنل همکار در مرحله اجرای آزمون
- تهیه لیست پرسنلی بر حسب نحوه مشارکت در برگزاری(طبقه و نوبت آزمون)
- اجرای چیدمان ایستگاه ها بر اساس سناریو
- اجرای ازمایشی آزمون همراه با راند نهایی قبل از برگزاری اصلی آزمون
- رفع کلیه نواقص قبل از برگزاری به ویژه چیدمان مشابه در طبقات مختلف، صدای پیج و....
- برنامه ریزی و انجام اقدامات لازم جهت تهیه گزارشهای تصویری، فیلم برداری و...
- برنامه ریزی و انجام اقدامات لازم جهت بازدید ناظران بیرونی

۲- مرحله برگزاری آزمون

- نظارت بر حضور به موقع دست اندرکاران اجرایی در محل برگزاری آزمون(حد اقل یک ساعت و نیم قبل از آزمون
- اجرای دقیق و به موقع آزمون
- رعایت کلیه اصول امنیتی و جلوگیری از هر گونه اختلال در برگزاری آزمون
- جمع آوری کلیه چک لیستها، برگه های نمره دهی و پاسخنامه ها، و نگهداری در محل مناسب به صورت ایمن
- جمع آوری کلیه وسایل بعد از اتمام هر راند اجرا
- برگرداندن چیدمان محل آزمون به حالت اولیه

۳- مرحله بعد از آزمون

- تقسیم وظایف جهت نمره دهی و جمع آوری امتیازات
- تهیه کارنامه (ریز نمرات) دانشجویی (بدون تعیین نتیجه آزمون) بصورت محرمانه
- ارایه گزارش های لازم شامل اطلاعات مرتبط با نحوه اجرا شامل: چالشها و نواقص، نمرات دانشجویی، تجزیه و تحلیل آمار توصیفی آزمون و گزارش آن و جمع بندی مشکلات و اعتراضات دانشجویی، ارائه پیشنهادات و راهکارهای اصلاحی بصورت محرمانه

ماده ۱۰: دانشکده پزشکی دانشگاه برگزارکننده آزمون باید امکانات و تجهیزات لازم مطابق جدول های شماره ۱ تا ۵ را در اختیار داشته باشد.

تبصره- حداقل ۷۰ درصد این امکانات و تجهیزات باید قبل از طراحی و برگزاری آزمون برای بازدید و اعتباربخشی مرکز مهیا باشد تا برابر دستورالعمل تعیین شده هیات ممتحنه ارزیابی صلاحیت بالینی در طراحی آزمون مورد استفاده قرار گیرند.

جدول شماره ۱- ضروریات، امکانات و تجهیزات ازمایشگاه مهارتهای بالینی- مانکن های CPR

ردیف	امکانات و مانکن های احیا	میزان ضرورت	تعداد مطلوب به ازای آزمون هر ۹۰ نفر در روز
۱	مدل ALS بزرگسال	*بسیار ضروری*	۴ عدد
۲	مدل BLS بزرگسال	*بسیار ضروری*	۴ عدد
۳	مدل ALS کودکان	*بسیار ضروری*	۴ عدد
۴	مدل BLS کودکان	*بسیار ضروری*	۴ عدد
۵	مدل ALS شیرخوار	*بسیار ضروری*	۴ عدد
۶	مدل BLS شیرخوار	*بسیار ضروری*	۴ عدد
۷	مدل لوله گذاری بزرگسال	*بسیار ضروری*	۴ عدد
۸	مدل لوله گذاری نوزاد	*بسیار ضروری*	۴ عدد

جدول شماره ۲- ضروریات، امکانات و تجهیزات ازمایشگاه مهارتهای بالینی- مدل های زنان

ردیف	امکانات و مدل های زنان زایمان	میزان ضرورت	حداقل تعداد مورد نیاز
۱	مدل چرخش سر جنین در لگن	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۲	مدل لیگامنت دار زنان	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۳	مدل معاینه افاسمان ودیلاتاسیون	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۴	مدل مانور لئوپولد	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۵	مدل گذاشتن IUDو نمونه برداری	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۶	مدل معاینات ژنیکولوژی	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۷	مدل سنین بارداری	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۸	مدل زایمان و انواع لگن	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۹	مدل آموزش اپیزیوتومی	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۱۰	مولاژ حاملگی و زایمان	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۱۱	مولاژ زایمان و احیا با دو جنین	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۱۲	مولاژ لگن زایمان	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۱۳	نیم تنه شفاف معاینات زنان(کورتاژ)	*ضروری*	۳ عدد
۱۴	مدل زن حامله با جنین	*ضروری*	۳ عدد
۱۵	مدل رحم مولتی پار	*ضروری*	۳ عدد
۱۶	مدل معاینه سرویکس گراویدا	*ضروری*	۳ عدد
۱۷	مدل نیم تنه سپتیورا	*ضروری*	۳ عدد

جدول شماره ۳- ضروریات، امکانات و تجهیزات مهارتهای بالینی- مانکن های معاینه فیزیکی

ردیف	امکانات و مانکن های معاینه فیزیکی	میزان ضرورت	حداقل تعداد مورد نیاز
۱	مولاژ سمع قلب و ریه	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۲	مولاژ معاینه گوش	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۳	مولاژ معاینه چشم	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۴	مولاژ معاینه رکتال و پروستات	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۵	مولاژ معاینه پستان	*ضروری*	۳ عدد
۶	مولاژ تمام تنه پرستاری اطفال	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۷	مولاژ تمام تنه نوزاد با کنترل علائم حیاتی	*ضروری*	۳ عدد
۸	مولاژ پرستاری پیشرفته *	*بسیار ضروری*	۳ عدد

جدول شماره ۴-امکانات وتجهیزات آزمایشهای مهارتهای بالینی

ردیف	امکانات و تجهیزات غیرمصرفی و مصرفی ازمایشگاه مهارتهای بالینی	میزان ضرورت	حداقل تعداد مورد نیاز
۱	برانکارد	*بسیار ضروری*	۵ عدد
۲	افتالموسکوپ	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۳	اتوسکوپ	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۴	ویدئو اتوسکوپ و افتالموسکوپ	*ضروری*	۳ دستگاه
۵	گوشی معاینه	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۶	اسپکولوم زنان (فلزی)	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۷	اسپکولوم بینی	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۸	اسپکولوم چشم	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۹	ترالی	*ضروری*	۳ عدد
۱۰	فشارسنج	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۱۱	ترمومتر دهانی و مقعدی	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۱۲	چراغ قوه	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۱۳	تورنیکه	*بسیار ضروری*	۳ عدد
۱۴	چکش رفلکس مثلثی و سوزنی	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۱۵	دستگاه پالس اکسیمتر نوامتریکس	*ضروری*	۳ دستگاه
۱۶	دیش استیل	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۱۷	دسته بیستوری	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۲۱	ست احیا با کیف آلومینیوم	*ضروری*	۶ عدد
۲۲	فورسپس	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۲۳	قیچی	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۲۴	لارنگوسکوپ بزرگسال و کودکان	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۲۵	آینه پیشانی	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۲۶	دیاپازون	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۲۷	گاید انتوباسیون	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۲۸	ماسک احیا(کودکان و بزرگسالان)	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۲۹	لارینجیال ماسک	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۳۰	آمبوبگ	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۳۱	سوزنگیر	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۳۲	کلمپ	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۳۳	پنس	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۳۴	شان و گان	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۳۵	پایه سرم	*بسیار ضروری*	۶ عدد
۳۸	آنژیوکت	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۳۹	اسکالپ	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۴۰	سرنگ 2cc,5cc,10cc,TB,LP	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۴۱	سرم	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم

ردیف	امکانات و تجهیزات غیرمصرفی و مصرفی ازمایشگاه مهارتهای بالینی	میزان ضرورت	حداقل تعداد مورد نیاز
۴۲	ست سرم	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۴۳	میکروست	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۴۴	کاتتر ETT -کات داون- سوندفولی	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۴۵	ویال	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۴۶	آب مقطر	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۴۷	پنبه	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۴۸	بتادین	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۴۹	اسپری و پماد لیدوکائین	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۵۰	چسب ضد حساسیت	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۵۱	نایف (دسته و تیغ بیستوری)	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۵۲	کیسه ادرار	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۵۳	NG tube	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۵۴	الکل	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۵۵	نخ بخیه	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۵۶	دستکش استریل-لاتکس یکبار مصرف	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۶۶	گاز استریل وغیراستریل	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۶۷	تانگ بلید	*بسیار ضروری*	به مقدار لازم
۶۸	IUD	*بسیار ضرری*	به مقدار لازم
۶۹	لام پاپ اسمیر	*بسیار ضرری*	به مقدار لازم
۷۰	اسپاچولای پاپ اسمیرگیری	*بسیار ضرری*	به مقدار لازم

ماده ۱۱: محل برگزاری آزمون- محل ویژه برگزاری آزمون باید دارای فضای کافی با شرایط مناسب به شرح زیر باشد:

- اتاقهای ایستگاهی آزمون به تعداد لازم (حداقل ۱۵ ایستگاه فعال) با فاصله مناسب باشند.
- اتاق(های) ایستگاه استراحت با یک عدد مبل یا صندلی راحت و امکان پذیرایی با آب و یا نوشیدنی مناسب در موقعیت مناسب باشد.
- درمانگاه موقت با پزشک موظف در محل مستقر باشد.
- محل یا سالن حضور شرکت کنندگان قبل از شروع آزمون با تعداد کافی صندلی و امکانات مناسب سمعی بصری برای راهنمایی های کلی آزمون در محل مناسب ساختمان باشد.
- محل استقرار مسئول و ناظر(ان) آزمون مشخص باشد.
- مجموعه فوق باید مجهز به دوربین مداربسته و امکانات ثبت و ضبط مستقل باشد.
- مرکز کنترل سامانه دوربین مداربسته باید در محل مناسبی استقرار داشته باشد.
- درهای ورود و خروج ساختمان باید به خارج از محل برگزاری آزمون راه داشته باشد.
- چنانچه آزمون در گروه های مختلف و در نوبت های چند گانه پشت سرهم اجرا می شود بایستی امکان هیچ گونه ارتباط بین گروه های مختلف وجود نداشته باشد(قرنطینه کامل دانشجویی)
- امکانات و شرایط فیزیکی نور، گرمایش، سرمایش و صدا مناسب زمان(فصل) و مکان(جغرافیایی) باشند.
- محلهای نصب راهنما و اطلاعیه ها مناسب و مشخص باشند.
- محل یا سالن خروج شرکت کنندگان پس از آزمون در نزدیک خروجی ساختمان قرار داشته باشد.
- محل استقرار متصدی انتظامات باید مشخص باشد.
- محل مناسب خدمات پشتیبانی با امکانات لازم مشخص باشد.